

«У жорнах репресії До Дня паняті жертв політичних репресій»

День пам'яті жертв політичних репресій — щорічний національний пам'ятний день в Україні, що припадає на третю неділю травня Указом президента України Леоніда Кучми № 1181/2000 від 31 жовтня 2000 року День пам'яті жертв голодоморів, який відзначався кожної четвертої суботи листопада перейменовувався на «**День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій**». Указом Кучми № 797/2004 від 15 липня 2004 року встановлювалася назва «**День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій**». Указом Президента України Віктора Ющенка № 431/2007 від 21 травня 2007 року дні пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій розведено у часі. День пам'яті жертв голодоморів залишився щочетвертої суботи листопада, натомість, третя неділя травня встановлена Днем пам'яті жертв політичних репресій

з метою належного вшанування пам'яті жертв політичних репресій, привернення уваги суспільства до трагічних подій в історії України, « викликаних насильницьким впровадженням комуністичної ідеології, » відродження національної пам'яті, утвердження нетерпимості до будь-яких проявів насильства проти людства

Традиційно, в День пам'яті жертв політичних репресій вищі особи держави покладають квіти до національного меморіального заповідника «Биківнянські могили». Покладання квітів до пам'ятних знаків відбувається також по всій країні, відбуваються жалобні віче і церемонії.

Цей День пам'яті і скорботи про жертви, які загинули або постраждали в Україні в наслідок політичних репресій комуністичного режиму, спочатку з'явився в національному календарі країни наприкінці 90-х років і носив назву "День пам'яті жертв голодомору", відображаючи в своєму формулюванні одне з найтяжчих злочинів проти людяності тієї безжальної влади. Відзначався в четверту суботу листопада (Указ Президента України № 1310/98 від 26-го листопада 1998-го року). Потім, згідно з Указом Президента України № 1181/2000 від 31-го жовтня 2000-го року, цей пам'ятний День був перейменований і став називатися «**День пам'яті жертв голодомору та політичних репресій**». Указом від 15-го липня 2004-го року №797/2004 було встановлено назву «**День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій**». Надалі, згідно Указу Президента України №431/2007 від 21-го травня 2007-го року, з метою належного вшанування пам'яті жертв політичних репресій, привернення уваги суспільства до трагічних подій в історії України, викликаних насильницьким впровадженням комуністичної ідеології, відродження національної пам'яті, утвердження нетерпимості до будь-яких проявів насильства проти людяності, дні пам'яті жертв голодоморів та жертв політичних репресій виділили в окремі пам'ятні дати. «**День пам'яті жертв голодоморів**», як і колись, відзначається в четверту суботу листопада, а «**День пам'яті жертв політичних репресій**» - щорічно у третю неділю травня.

Щороку в третю неділю травня по всій Україні проводяться різноманітні заходи, присвячені пам'яті про ці страшні події.

Як відомо 2 червня 1937 було прийнято постанову Політбюро ЦК ВКП (б) ПБ-51/94 «Про антирадянські елементи», відповідно до якого 5 серпня 1937 вийшов наказ НКВС СРСР № 0044, який поклав початок масових репресій.

Вже до середини листопада 1938 року без суду було винесено 681692 смертних вироки, які виконувалися негайно. Більше 1,7 млн. людей було відправлено в табори.

Згідно з розсекречених архівів і документів СБУ, в Україні з 1935 по 1951 рік жертвами розкуркулення стали понад 2 млн. 800 тис. людей. У 1936 році заарештували 15717 осіб, у 1937-му - 159537, в 1938-м 106096, в 1939-м 11744. Близько 16,5 тис. чоловік було розстріляно в 1937-му.

У зв'язку з цим президент доручив СБУ і уряду видати книгу, оприлюднити документи і матеріали про масові політичні репресії 1937-1938 років, поширити їх на іноземних мовах за кордоном, а також розпорядився проводити в школах та інших навчальних закладах уроки на цю тему.

За словами директора Державного архіву Львівської області Мартенс Ірини Євгенівни, у Державному архіві Львівської області міститься значна кількість документів та матеріалів, які висвітлюють діяльність суспільно – політичне життя на терені Східної Галичини у 1945 – 1953 рр. З метою вшанування жертв політичних репресій та утвердження патріотизму та національної гідності, консолідації суспільства Державним архівом Львівської області було підготовлено он – лайновий варіант тематичної виставки виставку «У жорнах репресії До Дня паняті жертв політичних репресій». На ній представлено такі найцікавіші документи: спецповідомлення начальника Управління НКВД Львівської області Волошенко від 16 вересня 1944 р. секретарю обкому КП/б/У Грушецькому “Про політичні настрої серед української інтелігенції міста Львова”, довідна записка начальника Управління НКВД Львівської області Вороніна від 30 серпня 1945 р. секретарю Львівського обкому КП/б/У Грушецькому ”Про роботу з воз'єднання греко – католицької церкви з православною на території Львівської області”, коротка довідка “Про результати агентурно – оперативної роботи Управління НКГБ Львівської області у зв'язку з воз'єднанням уніатської церкви з православною• надана секретарю Львівського обкому КП/б/У Грушецькому начальником Управління НКВД Львівської області Вороніна у листопаді 1945 року, повідомлення про кількість виявлених і затверджених куркульських господарств по Боринському району станом на 28 серпня 1947 року.

Документи і матеріали представлені на даній виставці, будуть цікаві не лише історикам, що досліджують дану тематику, але й учнівській та студентській молоді.

**Науковий співробітник
відділу використання інформації документів ДАЛО**

О. Бондар